

Kuikentjes

L. Polman*

Op 4 maart vaardigde het *International Criminal Court* (ICC) in Den Haag een bevel uit voor de arrestatie van de president van Sudan, Omar al-Bashir. Aanvankelijk leek mij dat een goede actie. Tot ik de aanklager te spreken kreeg. De organisatie van het *Movies that Matter*-festival had me ingehuurd om deze Luis Moreno Ocampo na de vertoning van een film over het ICC te interviewen. Ik ging het gesprek in met een gedachte die ik Ocampo in de film had horen uitspreken: als we die al-Bashir *niet* hadden aangeklaagd, zou ons tot in de eeuwigheid nagedragen zijn dat we een genocide hadden genegeerd. Maar al na een kwartiertje met de aanklager gesproken te hebben, was ik tégen.

Dat in de ICC-aanklacht tegen al-Bashir het woord 'genocide' niet voorkomt, omdat Ocampo daar uiteindelijk toch geen bewijs voor heeft kunnen vinden? Soit. Zeven andere oorlogsmisdaden en misdaden tegen de menselijkheid staan immers wél in het arrestatiebevel, van uitroeiing en verkrachting tot marteling en

De aanklager weet gewoon dat de Darfuri's blij zijn met het arrestatiebevel tegen al-Bashir

beroving van burgers. Het ernstigste geweld in Darfur is voorbij, zei Ocampo. Nu sterven de Darfuri's volgens hem een *slow death*. Zeg maar: ze versterven. Al-Bashir maakt hun het leven, in de kampen waarheen hij ze verjoeg, letterlijk onmogelijk en als het ICC hem niet stopt, gaat hij door tot ze allemaal dood zijn, zei Ocampo.

Tot zover de theorie achter het arrestatiebevel. Nu de praktijk. De oproep tot arrestatie van al-Bashir deed Ocampo pontificaal in de internationale media. Ik snap dat niet. Mij is altijd voorgehouden dat je een kalkoen nooit moet vertellen wanneer het kerst wordt, want dan neemt het beest zijn maatregelen. Minuten

na de bekendmaking van het bevel tot zijn arrestatie, haalde al-Bashir al woedend uit met orders aan dertien grote buitenlandse hulporganisaties om hun werk in Darfur onmiddellijk te staken en het land te verlaten. Ook liet hij leden van de oppositie in Khartoum en Darfur oppakken en trad hij niet op toen VN-troepen in Darfur onder vuur kwamen te liggen en toen zijn milities nieuwe aanvallen op dorpen en kampen ondernamen. Die omineuze ontwikkelingen sneed ik aan in het interview. Lopen de slachtoffers in Darfur, voor wie het ICC zegt op te komen, sinds het arrestatiebevel meer gevaar dan ervóór, vroeg ik? Ja, antwoordde Ocampo, het langzame sterven gaat nu sneller en dat bewijst eens te meer hoe noodzakelijk het arrestatiebevel was. Had de aanklager de heftige reactie van al-Bashir op het arrestatiebevel verwacht? Ja, zei Ocampo, want zo is al-Bashir. Nietsontziend. Hem arresteren is de enige manier om hem te stoppen. Maar dat is nu net het probleem: het ICC kán hem niet arresteren. Het heeft geen arrestatieteam en de internationale gemeenschap is niet van plan zo'n team te sturen. Nu zitten de slachtoffers als kuikentjes gevangen in een hok met een ziedend om zich heen pikende kerstkalkoen, zonder dat iemand komt helpen om dat kring de nek om de draaien.

Maar, vervolgde Ocampo, ook al kan het arrestatiebevel niet uitgevoerd worden, toch zijn de slachtoffers blij dat het er is. Hoe weet hij dat ze er blij mee zijn? 'Dat wéét ik,' antwoordde hij. Maar dat weet hij natuurlijk helemaal niet. In de kampen zijn geen opiniepeilingen gehouden. Wel hebben al-Bashirs autoriteiten gedreigd dat wie het waagt om het ICC openlijk te steunen erop kan rekenen dat zijn handen, voeten en/of hoofd eraf gehakt zullen worden. Ocampo's mededeling dat de slachtoffers als één man achter het arrestatiebevel staan, brengt de kuikens in het hok waar de kalkoen meester is, in nog groter gevaar. Het lijkt alsof de aanklager dat risico voor lief neemt. Omdat de slachtoffers toch al dood gingen, door het arrestatiebevel hooguit wat sneller. ■

* Mw. L. Polman is freelance journalist en auteur van onder meer *De Crisiskaravaan*.
Achter de schermen van de noodhulpindustrie.